

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 17. decembrī

Satversmes tiesa šādā sastāvā: rīcības sēdes priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Sanita Osipova, Aldis Laviņš, Gunārs Kusiņš, Daiga Rezevska, Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

rīcības sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 158/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 4. panta 2.¹ un 2.³ daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. un 105. pantam.

2. Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 4. panta 2.¹ daļa nosaka:

„Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli par tādu vieglo automobili, kurš ir aprīkots ar iekšdedzes dzinēju vai pēc savas konstrukcijas ir aprīkots ar iekšdedzes dzinēju un kā mehānisku dzinējspēku izmanto enerģiju no transportlīdzeklī glabātas elektroenerģijas vai dzinējspēka glabāšanas iekārtas (piemēram, akumulators, kondensators, spārators vai ģenerators u.c.) un kurš pirmo reizi reģistrēts pēc 2008. gada 31. decembra, maksā, piemērojot likmi atkarībā no automobiļa radītā oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzuma gramos (g) uz vienu kilometru (km):

- 1) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu līdz 50 g uz vienu km – 0 *euro*;
- 2) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 51 g līdz 95 g uz vienu km –12 *euro*;
- 3) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 96 g līdz 115 g uz vienu km – 48 *euro*;
- 4) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 116 g līdz 130 g uz vienu km – 84 *euro*;
- 5) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 131 g līdz 155 g uz vienu km – 120 *euro*;
- 6) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 156 g līdz 175 g uz vienu km –144 *euro*;
- 7) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 176 g līdz 200 g uz vienu km – 168 *euro*;
- 8) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 201 g līdz 250 g uz vienu km – 264 *euro*;
- 9) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 251 g līdz 300 g uz vienu km – 408 *euro*;
- 10) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 301 g līdz 350 g uz vienu km – 552 *euro*;
- 11) automobiļiem ar oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzumu no 351 g uz vienu km –756 *euro*.”

Savukārt šā likuma 4. panta 2.³ daļa paredz, ka papildus transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmei, kas tiek aprēķināta saskaņā ar šā likuma 2.¹ daļu, tiek noteikta likme 300 *euro* apmērā tiem vieglajiem automobiļiem, kuriem motora tilpums ir lielāks par 3500 cm³.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic: izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā, lūdzot izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 91. pantam (pieteikums Nr. 72/2017). Izskatot minēto pieteikumu, Satversmes tiesas 3. kolēģija 2017. gada 22. maijā nolēma atteikties ierosināt lietu, jo pieteikums neatbilda Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un 19.² panta sestās daļas 1. punkta prasībām. Proti, apstrīdētās normas Pieteikuma iesniedzējam vēl nebija piemērotas.

Izskatāmajā pieteikumā ir mainījies prasījuma formulējums, proti, lūgts izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību arī Satversmes 105. pantam. Tāpat pieteikumā norādīts uz jauniem apstākļiem saistībā ar šo normu piemērošanu Pieteikuma iesniedzējam.

Tādējādi pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, un Satversmes tiesas kolēģijai no jauna ir jāpārbauda tā atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir turētājs vieglajam automobilim, kura motora tilpums ir 3604 cm³ un kas pirmo reizi reģistrēts pēc 2008. gada 31. decembra. Saskaņā ar

apstrīdētajām normām 2019. gada 6. septembrī viņš par šo automobili esot samaksājis transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli 708,00 *euro*. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētajās normās noteiktā kārtība un kritēriji, pēc kādiem tiekot aprēķināts šis nodoklis, pārkāpj no Satversmes 91. panta izrietošo vienlīdzības principu, savukārt nodokļa samaksas pienākums aizskar viņam Satversmes 105. pantā noteiktās tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturrtās daļas otrais teikums paredz: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskārums brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no 2019. gada 6. septembra, kad Pieteikuma iesniedzējs veica transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa samaksu. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2019. gada 5. novembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturrtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota katras apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

8.1. No pieteikuma izriet, ka, pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertajam vienlīdzības principam.

Pamatojot apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, pieteikumā jānorāda: 1) vai un kuras personas (personu grupas) atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos; 2) vai apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi; 3) vai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-69-01 10. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs ir norādījis uz, viņaprāt, salīdzināmām personu grupām, proti, vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos atrodoties visas personas, kurām ir pienākums maksāt transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli saskaņā ar apstrīdētajām normām. Apstrīdētās normas paredzot atšķirīgu attieksmi pret tām, jo nosakot dažādas nodokļa likmes atkarībā no automobiļa tehniskajiem parametriem un radītā izmešu daudzuma. Tomēr Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis juridisko pamatojumu tam, kāpēc apstrīdētajās normās minētie vieglo automobiļu tehniskie parametri, to radītais izmešu daudzums vai reģistrācijas laiks nevarētu kalpot par objektīvu un saprātīgu pamatu tam, lai piemērotu dažādas nodokļa likmes dažādu vieglo automobiļu īpašniekiem. Satversmes tiesa jau ir norādījusi, ka likumdevējs, izvērtējot visus konkrētās tiesību jomas apstākļus, var noteikt arī tādu tiesisko regulējumu, kas nenodrošina absolūtu individualizāciju un vienādā mērā ir attiecināms uz objektīvi salīdzināmiem, kaut arī atšķirīgiem gadījumiem (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 3. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2007-23-01 16.3. punktu*).

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu atbilstības izvērtēšanu Satversmes 91. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

8.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst arī Satversmes 105. pantam.

Pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam, pieteikuma iesniedzējam nepieciešams norādīt: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums; 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2009. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2008-34-01 17. punktu*). Savukārt, pamatojot apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam, pieteikumā jānorāda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb

vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 12. punktu*).

Tāpat Satversmes tiesa ir atzinusi, ka valstij ir tiesības noteikt nodokļu maksāšanas pienākumu un šāds pienākums pats par sevi neaizskar personas pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 11. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-28-01 13. punktu*). Turklāt valstij, nosakot un realizējot savu nodokļu politiku, ir plaša rīcības brīvība (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 11. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-28-01 19.1. punktu un 2018. gada 18. oktobra sprieduma lietā Nr. 2017-35-03 9. punktu*).

Ņemot vērā minētās Satversmes tiesas atziņas, pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka likumdevējs būtu pārkāpis savu rīcības brīvību, nosakot un realizējot transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa politiku. Pieteikuma iesniedzējs ir paudis vispārīgu viedokli par apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 105. pantam, tomēr ar juridiskiem argumentiem nav pamatojis, vai tajās ir ietverts tiesību ierobežojums, vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu, vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai tas ir samērīgs ar leģitīmo mērķi.

Līdz ar to pieteikums arī par apstrīdēto normu atbilstības izvērtēšanu Satversmes 105. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesa

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 158/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētāja

I. Ziemele